Vasárnap. 5. Szám. Januárius 16-kán, 1859.

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetnetni minden cs. k. postahivatalnál, e lapok kiadó hivatalához czimzendő levelekben. Ára évnegyedre 3 ft 15 kr, félévre 6 ft 30 kr, évre 12 ft 60 kr uj pénzben.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasitandók.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

ERDÉLYI MUZEUM-EGYLET KÖNYVTÁRA.

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 7 ujkrért közzététetnek; folytonos hirdetésektől illő pct elengedtetik. Mindenik hirdetésre 30 ujkr bélyegdij előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reclamatiok sat. a kiadó-hivatalhoz utasitandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS: A Szentegyházutczában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

(NEGYEDIK ÉVI FOLYAM.)

KIADO-HIVATAL: A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

SEMMINÉL JOBB VALAMI.

Alig van hasonlitás, mely gyakrabban használtatnék és kevésbé sántikálna, mint mely az egyes személy, s a nemzet, társadalom és állam között szokott tétetni. E hasonlatok még inkább állanak szellemi mint anyagi tekintetben; s ha van a nemzetnek és államnak gyomra, mely táplálja, keze, mely dolgozik, feje, mely többi tagjainak müködését kormányozza, annál-inkább kell lennie szellemének, elveinek, maximáinak, melyek szerint tetteit intézze. Valamint továbbá az egyes ember bizonyos elvek és életszabályok hiányában a hullámzó tengeren minden irány és czél nélkül hánykodó sajkához hasonlit, nem különben csupán jól választott elvek, s helyesen felállitott maximák képesek egy nemzet müködésének következetességet és sikert kölcsönözni. — Valamint végül az egyéneknél inkább a tényekből mint a szavakból és nyilatkozatokból ismerhetjük meg a nálok szabályul szolgáló elveket és azok helyességét: ép ugy a nemzeteknél is nem annyira az óvatiók és hirlapi czikkek mint inkább a tények vezethetnek azon igazságok megismerésére, melyeket valamely nemzet vagy annak egyes testületei ügyeik intézésében használnak. Senki sem ismeri el hálásabban mint mi azon áldozat készséget, mely többeket társulati uton közelebbről létre jött intézeteink közül létesitett, midőn egy-két hazánkfia örökre fenmaradandó példával ment elöre, nem méltányolja inkább nálunknál azon mérséklést, mely mellett több zsenge intézeteink a legkétesebb viszonyok közt nem csak fentartattak, de ha honfiaink öregbülő áldozatkészsége, józan tapintata, s egyszersmind ernyedetlen munkássága és férfias kitartása járul hozzájok, szép jövőnek néznek elébe; de ép azért, minthogy annyi jó akaratnak és elvitázhatlan tehetségnek minél több sikert ohajtunk, mivel szivünk legfőbb vágyai közé tartozik, hogy honi intézeteink ne csak létezzenek, de folytonosan haladva és gyarapodva, minél mélyebb gyökeret verjenek a hon földjébe, s gyümölcsöző ágaikat minél messzebb terjesszék ki felette, minthogy tartunk attól, hogy a hosszasabb helytállás a természet örök törvényei szerint honi intézvényeinknél is, már-már hanyatlást fog eszközölni, ennyi, és meg ennyi aggodalmak közt, melyek éjjeli és nappali gondjaink főtárgyát teszik, szükségesnek tartjuk, intézeteink jelen állapotából kiindulva, ama életszabályokat, ama maximákat vizsgálni, melyek azok létesitése és fentartásánál irányadók látszanak lenni. És itt kivéve a kiveendőket és legőszintébb elismeréssel viseltetve mind az iránt, mi jól és helyesen történt és történik, a közügyhöz tartozó lelkiesmeretes őszinteségünkhöz képest mindazáltal lehetetlen eltitkolnunk, miként vizsgálódásunk közben igen hamar és nagy mértékben az elvek azon keleties vegyitékére találunk, mely szerint minden jó ugy a hogy van, vagy e fatalisticus elvet kissé jobban alkalmazva, minden jó mi jobb semminél.

Ez elv meggyőződésünk szerint a könnyed tervezés, a láblógatva intézés, a félig-meddig való végrehajtás, ez az idő előtti ovatiók, az olcsó kölcsönös magasztalások elve, ez azon ok, mely miatt társulati uton létesitett intézeteink a középszerüség vonaláig sem emelkedhetnek, ez, minek közvetett, de még károsabb és maradandó következménye, miszerint megszokjuk ügyeinket több kényelemmel, mint erőfeszitéssel, több külszinnel, mint beltartalommal, több hiusággal mint valódi nagyravágyással intézni, s a középszerüséget tekinteni oly mintának, melyet czélul tüznünk, mely felé törekednünk kell, s mely a nemesebb kebel vágyait kielégitheti, — mert jól jegyezzük meg: nem annyira nyomasztó korszakok, mostoha külviszonyok hangolják le nemzetek mint egyesek tevék enységét, hütik meg buzgalmát, silányitják el jellemét, rontják meg izlését.

Ama sulyos körülmények a honfi kötelmek hő érzete, az akarat erélyessége, s a szellem magasztosságával, nemcsak összeférnek, de söt csak némileg szilárd jellemre találva ép azok válnak gyakran a honfi erényeк leghatályosabb ösztönévé, iskolájává: mialatt a magunk által elkövetett mulasztása a kötelmeknek, a könnyelmüség a közügyek tervezésében, s hanyagság végrehajtásokban, nemcsak magokra a közügyekre, de lassanként és kikerülhetlenül a közszellemre is a legkárosabb hatást gyakorolja.

Hogy ez ne történjék, mulhatatlanul szükséges társulati müködéseinknél, egy más, a fenirttal ellenkező, egy oly maximát tűznünk ki vezérelvül, mely igy hangzik: „Minden rosszul van, mi nincs oly jól, menynyire csak lehetne.“ Ne gondolja tisztelt olvasó, hogy maximánkkal valami tulságost, valami kivihetlent, valami oly vezérelvet akarunk felállitni, melyből a körülményekkeli megalkuvás teljesen ki legyen zárva. Mi a lehetőt csupán mi magunkra értjük; mi valódi, de egyszersmind tizszeres veszteségnek azt tartjuk, mi min-magunkon mulik el; mi csak azt akarjuk, hogy értsük meg, jöjjünk tisztába az iránt, mi hasznos, mi czélszerü, mit jogosan kivánhatunk, s azután mennyiben tőlünk függ, loyalis uton mindent, de mindent tegyünk meg annak létesitésére; s mi mindemellett nem sikerülhet, ennyi és nem több tegye tárgyát a körülményekkeli megalkuvásnak.

E nézpontból vegyük rendre a közelebbi időkben társulati uton létesitett intézeteinket, vizsgáljuk át ezeket gondosan, ép oly részrehajlatlanul magunk mint mások iránt; ha ezt komolyan és lelkiesmeretesen tesszük, s keblünkben férfias akarat létezik honfi kötelmeink pontos teljesitésére, kétségen kül utánpótolandjuk addig mig lehet, mit elmulattunk, s az utóbb felállitott maximát fogjuk további teendőink sinor-mértékeül venni.

Id. gr. Teleki Domokos.

Jelentés, a Gazdasági-egylet borászati bizottmányának szilágyi körutjáról okt. 18 – 30-án.

III.

Állomás. Somlyó, okt. 21-kén.

(Folytatás.)

Az a nagy csapás, mely a mult télen a karikás-mivelés alatt lévő szölöket érte Erdélyben, s a mit bizonyára nem egy harmar fogunk kiépülhetni, csak féligmeddig, néhol alig észrevehetöleg éreztette rombolását a tőkés szölőkkel. Már is élénkebb mozgalmat idézett elé ezen fatalitás a szilágyi borkereskedésben. Azonban az effél szerencsés véletlen csak ideig óráig fogja a megakadt lendületet felrissiteni. Ismételnünk kell, mit többször fölemliténk: hogy t. i. mi egy vidék vagy város borászatának emelkedését s a kétségbeejtő esetek kikerülését, a termelés körüli nézetek, kivánalmak helyes megfontolásától, czélravezető eszközök alapos tanulmányozásától, s ugy a szellemi, mint az anyagi erők concentrált egybemüködésétől föltételezzük, reméljük. Bocsánatot kérünk, de mi a kedvező eredmény ama tényezőit a somlyói borászati iparban feltalálni egészben nem tudtuk.

Meglehet tévedtünk, de a mint mi felfogtuk a dolgot, 1. a termelésben, kevés tekintet van éppen arra, a mi borkereskedelmi értékének életfeltétele, a fajegységre. Miután a bakatornak, mint hegyeink dicsőségének föltétben becse elismerve van, mi a bakator mellett csakis azon fajokat vélnök nagyban termeltetni, melyek specificus tulajdonság s tartalomra ahoz legközelebb járnak. Tehát az egy öntetü s rokon fajok kiválogatása, vagy is a reductio elvének következetes kivitele. A francziák a válrokonságok ezen elmélete után termelik fajaikat s kezelik boraikat, azért van pénze a franczia termelőnek. Boldog emlékezetü őseink, kik egykor a tasnádi hegyeket szölővel beplántálták, felfogták volt az eszme horderejét, azért áll csaknem páratlanul a tasnádi bor Erdelyben,

MIKAÉLA.

Történeti beszély.

(Folytatás.)

A szózatok egyhanguságát egybegyüjtő főpont Máriának közel férjhez menetele vala. Felszólitatának hát a Burgund örökösnője kezéhez igényt alakitók czimjeiknek saját személyökben vagy bizottjok által leendő kimutatására, bebizonyitására.

A trombita első hangjára egy büszke tekintetü öreg hatola a táblabirák sorompója elé, karmazsin-vörös bársony, földig érő ruhában, nyitott ujakkal. Vállain nagy rojtok, az akkori idő divatjához képest, nyakáról szép nagy becsü arany lánczok omlának le, tisztes fején másfél negyed rőfnyi bársony föveg; czipőjének szabása és rojtjainak szerfölötti hosszu volta nemes eredetére mutattak. Apródjai tizenketten, két sorban kisérék öt. Ketteje lobogóját és herczegi koronáját czipelé, aranynyal szegélyzett bársony párnán.

— Én clévei herczeg és határgróf vagyok — mond az öreg; fiam clévei János számára kérem Burgundi Mária kezét. Ha születés fénye az, mi igényt nyujthat ajándéktok megadására, egy királyi ház sem vitathatja jogaimnak alaposságát.

— Magasságod jogai megalapitvák, kiáltá a nemesség.

A nép kaczagott, és fültyentett.

A clévei herczeg után a rivieri grófot Scales urát az angol királynő testvérét jelenték a hirnökök.

Oh! oh. — Zúg a nép — puszta gróf merészel föllépni herczegnénk kezéért. Nem elég nemes, jobbat mutassatok be! szent Bavon véd szentünkre! nem adhatjuk herczegnénket puszta grófnak. Mást! mást!

A clarencei herczegnek, az angol király testvérének ügynöke nem talála jobb sorsra ura, mint a rivieri gróf saját számára. — Évi jövedelme kicsinyeltetett.

A trombiták ujra harsogának, s egy közuapi s durva modoru, bárha talpig finom lyoni bársonyba öltözött ember, több, cselédruháikon grófi koronával boritott czimerkéket hordó szolgáktól kisértetve, lépdele a sorompók elé.

A manóba! mondá visszalökvén az utjában ténfergőket, igen szeretném látni mi kifogások lesz ellenem e flándriai kópéknak.

Nevét és rangját! — szakasztá öt félbe Raveschoot uram Gand első tanácsosa.

De küldetésemnek czélja nem házasság, — folytatá az ujonnan jött. — Annak, ki engemet küldött, lelkemre más gondja van! Azonban mégis elvállalom a kérdést, elég biztos levén, hogy uram kegye cserbe hagyni nem fog.

Oh! kiálta a nép, ki lehet ez, ki igy merészel beszélni a tanácsos urak előtt?

— Kétség kivül valami holdbeli herczeg, mivel méltóztatik a szegény népet minden nyomon kigúnyolni.

— Önnek neve? ismétlé Raveschoot uram.

— Gróf Meulan Olivér.

E szavakat ejtve, kardja markolatára üt tenyérével, mintegy rangjához illő állást akarván csinálni, de balogul üte ki a méltóságos állás, s nevetséges tartása valóságos kaczaj s gúnyvihart költe a gyülekezetben.

Mindenki kérdezé szomszédjától, és senki sem tudá megmondani: ki légyen az a nagy hirü nevü Meulan Olivér gróf, ki ura számára Európának legnemesb, s leggazdagabb örökösnője kezét jöve megkérni.

Midőn egy kissé csillapult a zaj.

— Ki nevében teszi ön kérését? kérdi az első tanácsos.

A franczia koronaörökös nevében, viszonzá a küldött, most már ő is vissza kaczagván a tátott szájak ellenébe.

— És tehát ön....

XI. Lajos király követe, ki felől, ha nem csalatkozom, tán csak hallottak önök valaha beszélni.

XI. Lajosnak, e bolondozók szeme közé vágott rettentő neve valójokból forgatá ki őket egy pillanatra, söt voltak, kik kalapot is emelének, ezt pedig inkább félelem, mint tiszteletből. De e látszó csönd nem hosszan tarta, mert egy fiatal magas és erős férfiu a mondott Meulan grófhoz közeledvén, bizalmasan ütött vállára kiáltván:

Nem ismeritek e jó barátim honfitársatokat le Dain, vagy Ördög Olivért a franczia király udvari borbélyát, s jelenleg alkuszát? beretva helyett kardot kötött ő kegyelme oldalára és beretváló tálát czimerré változtatá. Vigyázzatok gandi urak! ügynökéröl itélve: igen tartok tőle, hogy állaitokon akar csúfot ejteni a franczia király.

Két villám lövelle ki le Dain Olivér két szemüregéből, fogai düh miatt vaczogtak, s markával törét ragadá meg. De rögtön megszálló higgadtabb megfontolása mérséklé oktalan dühét; helyesbnek itélé hát sikra nem idézni e félelmes vitatársat, oly csatára, mely jórészt nem az ő hasznára üt ki.

A manóba! Krisztián ur! Ön is igényeket táplálna Burgundi Mária kisasszony kezéhez?

Miért ne! — felelé a fiatal. — Nem elég lenne-e ha kegyét nyerném e kellemes herczegnőnek, az örökösök e hasonlithatlan gyöngyének, a szépség kertje ezen szeplőtlen liliomának?

Lassan uram lassan! felele XI. Lajos borbélya, alig hiszem, hogy ön nézeteiben osztoznának e pontban Gand tiszteletre méltó tanácsatyái.

— Mit tesz az: ha megtagadtatik is keze annak, kinek szive már hóditva van.

Helyesen! szóla egy csomó polgár. De kéz és sziv már együtt másnak van adva.

— S ugyan kinek, ha tudni szabad? kérdé az ifju.

Látom, hogy idegen kegyed, — mond egy öreg polgár Krisztián füléhez hajolva. — Nem illik igy beszélni fejedelmi asszonyunkról, kit Flandria karai és rendei ez órában szántak Gueldreni Adólf ö nagyságának, s ki e pilanatban Mária kisasszonynál, jövendőbeli nejénél teszi udvarlását.

(Folytatjuk.)

Tett embere.

Mondják: az élet boldogul telik
Azoknak, kik csak virágját szedik,
Közügyekért a kik nem küzdenek;
Csöndes magányban csöndes életetek.

Az udvaroncz, ki kegy-morzsát keres, —
S elvet hitet csak immel-ámmal vesz,
A közönbös, ki hallgat félre áll...
S csak annyit óhajt, a mennyit talál;

A lécsapó, ki tömjént éget ott,
Hol a hiuság oltárt alkotott;
A nyegle, ki más tollával ragyog,
S az együgyü — lehetnek boldogok.

Tett emberének küzdés a világ,
Életén tövis, sirján a virág;
De bár szivünket gyilkok vérezik,
Küzdeni a hazért jól esik.

Dózsa D.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ebből kimagyarázható, hogy kivált jobb években a tasnádi vegyesen szürt bor, versenyez a külön szürt bakator borával.

2. Bármennyire kerestük, nem találtuk azon hatalmas emeltyüt, mely a hegyeket kimozditja, az egyesülési törekvést mint a szellemi s socialis haladás biztos föltételét. Valahol a borászat ügye hazánkban felkapott, az örvendetes haladást az egyesületnek, a borászati irodalom buzgó pártolásának, a kölcsönös eszmecsere utján nyert okulásnak, az elmélet és gyakorlat testvéries kézfogásának, szóval: a csatlakozásnak, az értelmiség és anyagi erö egyesitésének kell köszönni. Ez és nem az erök dissolutioja, elzárkozás a cselekvö életből, vezeti e nemcsak localis, de nemzeti érdekkel biró ügyet ama tökélyre, hol a jóllét s boldogulás kifogyhatlan aranyere legyen.

3. A Ferencziek zárdája kertjében kezdett szölöiskola figyelemreméltó tünemény. Egy szölöiskolának kettös feladata van, egyik csak a distingvált jó fajok szaporitása, melyekről tudva van a) hogy termékenyek; b) hogy a szüret idejére gyümölcsöket legtöbb esetben megérlelik és c) hogy az égalyi s geologiai viszonyokhoz képest életerös és tartós tenyészettel birnak. A másik az ujból felvett fajoknak mind a természet, mind a borminöség szempontjából kisérlet alá vétele. Ezen szabályok ovatos követése mellett vezet biztosan czélra a szölöreform, melyet mi ajánltunk.

Somlyón az egyesület bizottmánya tárt karokkal s a szives magyar vendégszeretet előzékenységével lön fogadva. A város érdemes elöljárói, notabilitások, ügybarátok vetélkedve siettek ottmulatásunkat emlékezetessé, s útunk céljára nézve minél tanuságosabbá tenni.

A Mogura egy külön hegycsoport, meszsze elágazó egyes hegyekkel, völgyekkel, melyeket egyenkint bejárni, megvizsgálni napok munkája lett volna. A hozzánk csatlakozott ügybarátok társaságában a szolgálatunkra megelözö szivességgel felajánlott számos fogattal, mely hosszu sorban egy innepélyes diszmenetet képezett, két egymástól egy pár órai távolságra fekvö legszebb szölöhegyeit látogattuk meg a város két kitünö termelöjének, az Ingoványt és Pokoltót.

Az Ingovány egyike a város közelében fekvö szölöhegyeknek, gyönyörü fekvésü, nagy gonddal mivelt ültetvényekkel, melyeknek bora Somlyón a kitünőbbek közé számiitatik. A hegység egyik legnagyobb szölöbirtokosának, Benkö Lázár urnak páratlan szorgalommal vezetett szölötermelését a somlyai szölömivelés példányintézetének lehet tekinteni, mely a mennyi élvezetet nyujtott, ép oly gazdag anyagot nyujtott a gondolkodásra s észlelésekre. Ilyen férfiak, kik az elméletet a gyakorlattal egybekötve, az uralkodó szokások s rögeszmék büvkörén képesek felülemelkedni, hivatva vannak, hogy az értelmesség s jó akarat képviselöivel kezet fogva, a borászati emelkedhetés biztos és állandó alapjairól nyomosan és egyszersmind komolyan is gondolkozzanak.

A Pokoltó birtokosa Farkas Károly ur, a somlyói hegyek egyik legmagasb csupján fekvö mezei lakában magyar szivességgel füszerezett ebédjével emberele meg. Birjuk szives gazdánk igéretét, mikép egyes kisérleteinek eredményeiről maga idejében tudósitandja egyletünket.

A városba viszszaérve Lázár János ur által rögtönözött szerény házi tárlatot szemléltük meg, melylyel a szives házigazda pomologiai, szölészeti és borászati iparának termékeit mutatta be. Merö azon ujdonság volt elöttünk sok kitünö ismeretes csemete szölöfaj között a budai iskolából hozatott Goliáth fehér szölö dió-nagyságu bogyókkal. S jelesnek találtuk a somszölö külön szürt borát, mire ügybarátink figyelmét felhivni el se mulattuk.

A várostól csekély távolságra a mogurai szorosban felállitott központi faiskolával, melylyel a kerületi fönök ö msgának közbuzgósága a gyümölcsnek annyira kedvezö kerületét megajándékozta, az okszerü gyümölcsészet alapja meg lön vetve. A helyiség szerencsés megválasztása, czélszerü felosztása s a kezdemények mutatkozó sikere után az örvendetes eredményről mitse kétkedünk.

Az est vetett végett fáradalmas munkánknak, mig azt a kerületi elnök ur szives családi körében a megujuló emlékezet s barátság vidám örömei közt pihentük ki.

Kedves kötelességet teljesitünk, a midön a bizottmány nevében öszinte hazafias köszönetünket nyilvánitjuk az érdemes kerületi elnök urnak, nemcsak azon megkülönböztetett figyelemért, melylyel az egyesület bizottmányát részeltette s azt jó szándokában elösegitette, de föleg azon buzgó részvétért, melylyel fontos hivatali foglalkozásai mellett is idöt nyerve, bizottmányunkat csaknem állomásról állomásra becses jelenlétével s csatlakozásával szerencséltette.

(Folytatjuk.)

(Hivatalos jelentés az erd. gazd. egylet f. hó 13-kán tartott választmányi üléséről. *)

A jegyzökönyv hitelesitése után a titkar jelenti, hogy Beke Dániel ivén ujra aláirtak az egylet tökéje gyarapitására: Barcsay Miklós 100 pfrtot, Váradi Ádám 100 pforintot, Váradi László 100 pfrtot, Lázár Pál Oszkár 200 prftot, ifj. gr. Bethlen Lajos 200 pftot Az ivet magát a gyüjtö ur még nem küldte be, remélvén, hogy még többen is fognak arra aláirni. A választmány e jelentést köszönettel fogadván, egyszersmind elhatározza, hogy a kik az aláirás alkalmával 100 pftal vagy többel járulnak az egyleti töke gyarapitásához, mint rendes alapitó tagok jöjjenek az egyleti névkönyvbe.

A titkár ezután bemutatja az egylettől kitüzött pályakérdésre begyült 5 pályamunkát következö jeligés levélkékkel: 1) „Prüfet alles und das Gute behaltet." 2) „Laudato ingentia rura, exiguum colito." 3) „Te vetsz magot, én eszméket vetek. — S vetünk mindketten, hogy kikeljenek." 4) „Még a föld miénk, — Föl ki munkára képes, — Villogjon esztekénk." 5 „Serere non dubites." — Lejárván a pályázati határidö, a választmány biráló bizottságnak kinevezi b. Bánfi János, Tisza László és Nagy Ferencz urakat, meghagyván nekik, hogy jelentésöket f. é. február 12-kéig megtévén, egyszersmind készitsenek a koszoruzott pályamunka nyomán egy 20 holdnyi birtokra alkalmazott utasitást a váltógazdaságra, a mely legföljebb egy nyomtatott félivre terjedjen, hogy azt nyomtatásban szétküldeni lehessen.

A többi fölmerült tárgyak: A választmány a sz.-somlyói városi faiskola igazgatójának adott igérete nyomán küld oltóágakat; Vajda Dániel ur segélyt kérvén „borászati közleményei" második része kiadhatására, a választmány e segélyadásra kész, ha a szerzö ur szives lesz munkája kéziratát megtekintés végett elébb beküldeni; a választmány kinyomatja a kertjéből eladás alá kerülö csemeték és magvak árjegyzékét; a kezelö titkár inditványainak megvitatását, a kert és szölö kezelésben teendö változtatások iránt, a választmány elhalasztja a márcziusi közgyülésig, a melyen ugyis az egylet ügyszerkezete reform alá fog menni; végre még egy föliratot határozván fölterjeszteni a m. kormány eleibe a commassatiót illetö rendeletek ügyében, a gyülés eloszlott.

*) Elnökölt gróf Mikó lmre ö nmlga; jelen voltak: gr. Bethlen János, b. Kemény György, b. Bánfi János, gr. Teleki Domokos, b. Wesselényi Farkas, b. Wesselényi Ferencz, gr. Bánfi Béla, Paget János, Gyárfás Domokos, Tisza László, Pál Sándor, Nagy Elek, Dr. Pataky Dániel, Takács János választm. tagok; Naláczy Farkas pénztárnok, Finály Henrik titkár.

Ujdonságok.

= Ö fensége boldogult Mária Anna föherczegnö innepélyes eltemettetése mult hó 31-kén d. u. 3 órakor történt meg. Hamvai a kapuczinus atyák temploma alatti sirboltba lönek elhelyezve.

— Házi zenekörünk zenerendét folyó hó 9-kén kilencz müdarab képezte: Nabukodonozor dalmü nyitánya; vonó négyes; magyar ábránd, hegedüre; zongora solo; fuvola ábránd, Bricciálditól; gordonka solo; magándal; szavalat; s hatos Attilából. A hegedüábrándot igazgató, Mátéfy K. ur kedves nyirettyüje játszá; fel-felviharzó tapstól megszaggatva. A zongorasolóban Káldy ur, fuvolában Fr. ur, gordonkában Klominek uraratának tetszést. Singer Róza k. a. ismét hallatá szép hangját, a lelkesült közönség kétszer daloltatá. Szabó E. a jól választott „magyar leány dalát" Garaytól, s D. F. „A pusztai találkozást" Petöfitöl kedvesen szavalta. A vonó négyes elmaradt. Czélszerü volna a zenerend megtartására több figyelmet forditni.

☺ Kaczér Ferencz, a nemzeti szinház balletmestere, a helyi zenekör termében folyó hó 23-tól kezdve nyilvános tánczlanitási órákat rendezend e farsangon minden vasárnap. Az ügyes tánczmüvész e tényiért a dicséretet anynyival inkább megérdemli, mivel ö nemcsak mint tánczos, hanem mint illem-tanitó is igen helyes és szép fogással tanit. Eren estvélyeiben részt venni szándékszók száma már is tetemes. Az emlitett napon fogja bemutatni az annyira elhirült palotás és ösatyáink toborzója czimü tánczokat.

= (Necrolog.) Ismert irónk Komáromi Ferenczet nehéz csapás érte, miután köztiszteletü derék auyja Komáromi — Iszlai Anna urnö, folyó hó 7-kén agyszélhüdés következtében jobblétre szenderült.

= Több lapok után mi is közöltük vala azon hirt, mintha a szerb vojvodina s temesi bánság közelebbi idöben ismét vissza fogna Magyarországba kebeleztetni; a hivatalos, saját helyzeténél fogva jól értesülhetö „Temesv. Ztg" most képesnek hiszi magát nyilványithatni, miszerint azon visszakeblezési szándékról illetö körökben a legtávolabbról sincs szó.

= Az enyedi kaszinóba ez évre 16 magyar és négy német lap rendeltetett; s ezen felül a fontosabb magyar havi iratok; a részvény 8 ft. 40 kr. levén; a megrendelt lapok száma a részvény dij irányához képest, a részvényesek szép számát mutatja. Okulhatnak Enyedről sokkal népesebb magyar városaink.

= Biztos forrás után értesithetjük olvasóinkat, hogy e Szászvároson egybehivott vasbányászati értekezlet f. hó 10—12-kén lefolyt, mégpedig az erdélyi vasbányászat jövöje iránt örvendetes kilátásokat igéröleg. Pár nap alatt négy tömött iv emlékiratot szerkesztett a gyülés, mi csak ugy történhetett meg, hogy az értekezlet két napon át, mondhatni éjjel és nappal együtt maradt, mennyiben a két elsö napot csak is a zenével füszerezett kedélyes ebédek szötték át s egy válogatott közönségü tánczvigalom az éjen át is együtt tartá. A bányászat föbb akadályai a szerfelett csekély vám, adófelhajtási mód, közlekedési eszközök hiánya körül merülnek fel; s hogy jövöre a vasbányászat a mostani birodalmilag érzett bajokba ne jöjjön, Erdély vas-iparosai is csatlakoztak a Bécsben alakult comitéhez, s évenkinti összejöhetésért folyamodtak, melynek elsö gyülése a jövö évben Toroczkón lenne. Az értekezlet németül kezdödött s magyarul végzödött. Az annyira érdekes részleteket a helybéli iparkamara képviselöje lapunk számára igérte.

= A magyar természettudományi társulat dec. 29-kén tartott tisztujitó ülésében elsö elnökül Korizmics László, másod elnökül Kovács Gyula, titkárul dr. Szabó József, másod titkárul Károlyi Lajos, pénztárnokul Jármay Gusztáv, könyvtárnokul Benedek József urakat választotta meg.

= Az általános biztositó magyar társulat életbiztositó osztálya is nemsokára életbe fog léptettetni, a tervezet számtani részét ismert statistikus Fényes Elek ur dolgozta ki, mely átvizsgálás végett Peczval Otto s Veninger Vincze uraknak adatott át.

= A magy. akademia t. titoknoka jelentése szerint a gr. Teleki dráma-jutalomra nyolcz pályamü küldetett be. u. m. 1) Szent Gellért jóslata. 2) Vata fia János. 3) Álmos. 4) Egy királyné. 5) Attila. 6) A Kendiek. 7) Szt. István király. 8) Egy király gyásza. A verseny sikere a jövö márczius 19-kén tartandó akademiai ülésben fog kihirdettetni; drámai birálókul báró Kemény Zsigmond tiszteleti, Csengeri Antal és Tóth Lörincz rendes akademiai tagok neveztettek ki. A gróf Teleki-féle drámai jutalomért a jelen évre vigjátékok versenyeznek, a bóhozatok ki levén rekesztve. Kötött müvek elsöség adatik, a beküldés határ napja dec. 31. Az 1859-ki Karácsoni-féle drámai jutalomra komoly drámák versenyeznek, a verses forma elönynyel birand; beküldés határnapja hasonlóan dec. 31-ke.

= Karácsonyi Gidó, ki közelebbről nagyszerü jótékonyságairól lett nevezetes, grófi rangra emeltetett.

= A gyári bélyegek és jegyek oltalma iránt egy törvény jelent meg közelebbről, érvénynyel az egész birodalomra, mely szerint minden iparüzö biztosithat maga számára valamely bélyeg vagy jel viselésére kizáró jogot, ha azt az illetö iparkamaránál bejegyezteti, és ezen bélyeg az üzlethez s nem személyhez van kötve; továbbá a kik ily firmák birtokában vanak 1859 juniusig elsöbbséggel birnak, mely idöpontig a bejegyzések végrehajtandók, ellenesetben az elsöbbségi jog elvész, s bárkinek hatalmában áll, a be nem jegyzett firmát sajátjává tenni. Az ily bejegyzésekért 5 pfrt dij fizettetik az illetö iparkamara pénztárába, hol ezen ügy kezelésére egy külön hivatalnok állittatik föl.

= A fünyüg (fecskefark — Flachsseide) megsemmisitésére nézve a „Z. f. L." következö közlését hozza egy gazdának. Azon gond, melyet a takarmány termények mivelésére forditok, egy épp oly egyszerü mint könnyü módhoz juttatott a fünyüg megsemmisitésére, melyet a lóher és luczerna földeken mindenki ismerhet. Mihelyt ezen élödi növény terjedését észreveszem, azonnal az általa elfogott helyet learatom, s a mit a sarló fel nem fogott, kézzel levágom, azután trágya-lével vagy vizellettel beöntöm, s ezen módnak sikerét mindanynyiszor tapasztaltam, a mellett, hogy a trágyázás által terményeim is több erőt nyertek.

= A lisztnek a lisztmoly (Milbe) elleni biztositására ajánlja mint sikerült fölfedezését egy hannoveri gazda, melyszerint a liszt, miután egy napon át szabadon kiszáraztatott, egy zsákba tétetvén, juharfa ágakkal átszurdaltatik, s igy tartatik szabad légen 12 óráig, a moly a liszthez nem közelit, nem állhatván a juharfának szagát, a liszt ezen bánásmód miatt semmi rosz izt nem veszen fel.

= A „Növilág" Józsika Julia bárónö tollából egy érdekes adatot hoz Brüszszelből a krinolin történeteihez. Brüszszelben egy nö-daczára annak, hogy ottani divat szerint a krinolinok nagyon is lelohadtak már — roppant szélességü krinolint viselt. Egy társaságban e nönek egy fiatal ügyvéd szépelgett kártyajáték közben. Egykor a nö egy kártya után nyulván, mely az asztal tulsó oldalán hevert, hirtelen fölkelt székéről s elöre hajolt, midön krinolinja hátul fölemelkedett, s elboritá egészen az ügyvédet, ki kézzel lábbal kapálódván rémitö labirintjában, tompa fuldokló hangon esdekelt segélyért, mig végre a hölgyek segitségére rohantak, s a szegény prokuratort kiszabaditák a krinolin kelepczéből. A történet igaz, egy nö irja, tehát mi sem sértjük az etiquettét, midön azt átveszszük.

= A mult évi oktober havában a tengereken összesen 219 hajó sülyedett el, azok közt 10 gözös. Az utóbbiak közöl három égés miatt pusztult el. Amerikában csupán ápril hóban is 10 gözös pusztult el, s hasonfelök égés miatt.

III. *) Közlemény.

A Kolozsvártt állitandó ipartanoda költségeire aláirtak.

(Vége.)

Összesen a 116. számu iven: 2 ft 41 kr. A 101. számun: 9 ft 20 kr. A 102. sz. 3 ft 21 kr. A 103. sz. 15 ft 45 kr. A 104. sz. 102 ft 50 kr. A 105. sz. 20 kr. A 106. sz. 17 ft 2 kr. A 107. sz. 13 frt 40 kr. A 108. sz. 34 kr., mind Szamosujvártt. A jelentékenyebb összeget adta a Szamosujvár város közönsége felsöbb jóváhagyás reményében ajánlván 100 ftoi, a kordoványos-czéh ládája adott 10 ftot. A csizmadia-czéh és Nagy János, Orosz Lajos, Farkas Ferencz, Placsintár Dávid és László János urak, valamint az asztalos-czéh két-két forintot.

*) Lásd a K. Közlöny 3-dik sz. 1859.

Nemzeti szinház. — Szeredán, jan. 12-kén Szathmári-Laczkócziné assz. elsö följéptéül: „Essex gróf," szomorujáték 5 felv. irta Laube, ford. Szigligeti. Valahára tehát ismét láthattunk egy szép felfogással irott komoly drámát szinpadunkon. Az itteni társaság inkább operára s voudeville-ekre levén alkalmas, szinte feltünik, hogy Essex grófot elejtik, azonban a vendégmüvésznö (Erzsébet), Follinuszné (Ruttland grófné), Komáromi (Essex) szerepében, (a két utolsó várakozásunkon felül szépen müködve), a mellék szereplök gyöngesége daczára az elöadást sükeresiték. Várakozásunkon felül, azt mondók, s ki kell magyaráznunk magunkat. Follinuszné assz. habár hangja kissé gyenge, de szavalatának tisztasaga s hangja kerekdedsége által, oda számitva kellemes külsöjét s finom mozdulatait, jeles szinésznö; mind a mellett öt inkább a társalgási vagy naiv szerepekben találtuk otthonosabbnak, s azt hittük ily mélyebb szerepben nem fog oly sikert aratni. Kedvesen csalódtunk. Ruttland grófnét teljesen felfogta. Komáromi ur mint népdalszinész tünt fel és az oly bohókás szerepekben, a minö a „Fehér Othelló"-ban, „Szelid." Amazokban egy modoru, ez utóbbiakban ügyesen alakit. Társalgási darabokban azonban nem bir alakitani, s a puszta fiának, vagy a salon emberének hangja, mozdulatai, plastikájának egy része csaknem mindig azonosak, mindenikben ott látluk a játszó egyéniségét, modorát. A szinész egyik szerencséje, ha képes saját szerepkörrel birni, s mi most már Komárominak saját szerepkörét ki tudnók jelölni, s éppen azon térről fognók el, mire tán ö is legtöbbet tart, hogy oly térre vigyük át, hol már az ö magasabb képességei a nemzet szinészetének kincsévé válhatnának. A vándortársaságoknál a szebb képességek fatuma, hogy minden müben valami szerepre elöhuzassanak, mert a gyengén szervezett testületekben egy-egy kedvencz szinész kimaradása üressé teszi a szinházat. Igy van e társaság is Komáromi, Gyulai és Follinusznéval. A sok elegy szerep, melynek jellemzöbb betanulására idö nem marad, végre bizonyos modorosságba ejti a szinészt, mely végre az alakitó képességet ejti el. Sajnáljuk, ha Komárominak is ez lesz fatuma, mert ö többre van hivatva pályáján, s ha ma alakulna Kolozsvártt egy állandó szinház, arra szavaznánk, hogy Follinuszné, Komáromi, Gyulai — innen el ne bocsáttassanak. Essex gróf szerepében egyelöre láttuk Komáromit, a modorosnak indult vidéki szinészt; de ott már, hol a királyné öt ki nem hallgatja, s jelesen hol amaz által gorombán lealáztatik, valóban Essex gróf állott elé, és Komáromi elveszett. Ezt nevezzük szép játéknak. Szathmáriné asszonyról csak annyit mondhatunk, hogy példány lehet Erzsébet szerepében. A királynöi méltóság és erély tusakodása a nö szenvedélyeivel, s az elöbbinek makacs diadala, arczán s mozdulatában oly hün volt kifejezve, hogy az ember szinte azon tartozkodást érezte irányában, mit a zsarnok hatalom kelt fel. Gyulai (Burleigh), Bihari (Southampton) helyén voltak, csakhogy az elöbbinek hangja fátyolozott volt.

Csütörtökön, jan. 13-kán e szinpadra másodszor került „Fenn az ernyö, nincsen kas." Szathmáriné assz. Donáthfyné szerepét adta. Ezen szerepet illetöleg, e mü elöadása még felül multa az elsöt. Itt láttuk igazán kitüntetve az érzelmeket, melyekben egy nagyravágyó anya, családja jövö boldogságát a pillanat örömeinek egy bizonytalan kimenetü ügyért kész föláldozni. Játéka és modora igen szép és helyes volt. A többi szereplök se többek, se kevesebbek — és ugyanazok voltak, — kik az elöszöri elöadás alkalmával. A kihivások és tapsok ezuttal se hiányoztak. Szathmáriné assz. többször kihivatott. Közönség szép számmal.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Levelezés.

Dézs, januárhó. — A legkedvesebb ujévi ajándok gyanánt érkezett az előfizetőkhöz „Protestáns nők imakönyve," Medgyes Lajostól.

Szerző közelebbi években rendkiv li munkásságot fejtett ki az egyházi irodalom terén. Mintegy 12 kötetben megjelent Egyházi beszédei és imái nemcsak közkézen forognak, de nem ritkán a templomi szószékből is hangzanak. Minden papi dolgozatok között hazánkban a Medgyeséi örvendenek legnagyobb kelendőségnek, mi arra mutat, hogy eltalálta a hangot, melyen egy vallásos ember eszéhez és szivéhez szólani kell. Eszmegazdaság, érzelemmélység, eredetiség, érdekes előadás, szép nyelvezet s a legragyogóbb vallásos költészet teszik általánosan vonszóvá Medgyes egyházi dolgozatait, melyek mivel mügonddal is irvák, nemcsak vallásos, de irodalmi becscsel is birnak.

De legkitünőbb szerző az imák irásában, mit az előttünk fekvő mü is bizonyit.

Igen helyes gondolat volt szerzőtől a nők kezébe ily imakönyvet adni, mely nem üres szavakból, puszta felsohajtásokból áll, hanem eszméket ébreszt, gondolatokat támaszt, mely eszmék, érzések és gondolatok között társalogván Istennel, erkölcsünk nemesül, keblünk minden salaktól megtisztul, s mintegy önkénytelenül érezzük lelkünket égfelé emelkedni.

A női sziv már eredeti elrendeltetésénél fogva is a vallásos érzések és benyomások elfogadására sokkal hajlandóbb; a ki ezen érzelmeknek oly szavat tud adni, mely viszhangra talál a nőikebelben, azt sebesebb dobogásba hozza, s a különböző életviszonyok között kedélyünk nemesitésére hat, vigasztal, megnyugtat, reményt nyujt, az erények gyakorlására ösztönöz, haza és emberszeretetre tanit: az eltalálta a nyelvet, a melyet mindenki ért; azért Medgyes imáit minden felekezetü keresztyén nő bátran használhatja, tehát legyen a könyv minden női könyvtár kiegészitő része.

Az ihletett szónok, a kedves költő imája a Mindenhatóhoz emelkedő égi hymnusz, mely megtanit miként imádkozzunk, hogy imádkozásban meghallgattassunk.

Ajánlva van e könyv Magyarország és Erdély lelkes honleányainak. Hat részre van osztva, összesen 84 imát tartalmaz: 1-ső rész a hét folytában mondandó reggeli és estvéli imák, 2-ik templomba bémenetelkori imák, 3-dik rész Urasztalához való készületkor, 4-dik rész innepi, 5 ik évszaki, 6-dik a környülményekhez alkalmazott imák.

A kiállitás — egy imakönyvhöz méltó — csinos és mondhatni pompás. Sajtóhiba szinte semmi.

E munkának mentől nagyobb kelendőséget kivánunk, hogy fáradsága szerzőnek bár némileg jutalmazva legyen, miután egy fájdalmasan érzett irodalmi csapás szerzőt is érdekli, a begyült előfizetési dijakkal elillanván a jó madár, miután másnak szellemkincseit saját hasznára lelketlenül eladta.
P. Ferencz

Szászváros, dec. végén. 1858. (Folytatás.)— A ref. tanoda, melyről tán más alkalommal tüzetesebben fogok szólani, a forradalmon innen több hullámzáson menvén keresztül, ez évben egy biztosabb kerékvágásba zökkent. A ref. egyházi főtanács által leküldött terv szerint az iskolai kétemeletes szép épület előrésze—frontja—1847 ben megkezdetvén, más évben fedél alá került, pénzhiány miatt nem folytattathatott. 1853-an néhai fejérvizi Bágya Zsigmond ur, ezen iskola hajdani növendéke, ezer pftot hagyományozott tanodánknak. Ebből a földszinti sor lakhatóvá tétetett. 1855-ben az iskolai előljáróság fölszólittatott a cs. k. catastralis inspectorság által, nem készittethetne-e el számára az első s második emeletben hét szobát? Az alku hatszáz pft évi illetékben megtörtént. Azonban a költségvetés mint egy 4—5000 pfrintra számittatott. Az egyik algondnok a jövedelemből amortisatio mellett, a pénz megszerzést s épitést magára válalta, s a kitüzött időre — 1-ső juliusra — a bérbe adott helyiségek elkészültek. A földszinti nélkülözhető szobákból is kettő kiadatott. A folyó 870 pft jövedelmekből 1859 végével a kölcsön vett pénz le lesz törlesztve. Az épületnek tervezett hátralévő s alapjából felviendő része, mintegy 6000 pftba kerülend, mely későbbre hasonlag törlesztés által szándékoltatik bevégeztetni.

Köpü van, s lesz tehát elég kényelmes; de kevés a méh s a gyengébbek számára a táplálkozási készlet hiányzik. 48 előtt a népesség 230 körül járt, jelenleg 50—60. Ezelőtt három évekkel a régi gymnasium az Enttwurf értelmében alreállal combinált, négy osztályu algymnasiummá alakittatott, de költség hiánya miatt elemi osztályok nélkül. A ref. egyházi főtanács az idén ugy intézkedett, hogy a nevezet megmaradván s a sántikáló algymnasialis osztályok eltöröltetvén, legelőbb is az idén csak is a négy elemi osztály állittassék fel. A jövő évben aztán növi ki magát az első algymnasiumi osztály s évenkint a többi, ha t. i. tanuló s tanitó nem hiányzandanak. Az eddigi igazgató tanár M. J. félfizetéssel nyugalomba bocsáttatott, s helyébe a tanitói pályán magát kitüntetett enyedi tanár Szabó György ur küldetett ide, kiről hiszszük, hogy mindent mi lehetséges, az iskola jó hirbe hozatalára, felvirágzására megteend. Az első elemi osztálytanitót, mint templomi énekvezető segédet, a városi ref. egyház tagjai rovatal utján fizetik 300 pftal Tart ez iskola német nyelv s rajz-tanitót is. Az iskola könyvtára tavaly becses ajándokban részesült. Gr. Bethlen Olivér s uri nöje Naláczi Józéfa szül. bárónė, szivesek valának a római remekirók minden munkáit a párisi kiadásban, 149 kötetben, félbőrbe kötve, mint a melyet a tisztelt báróné, néhai udvari tanácsos édes atyjától örökölt, tanodánknak ajándékozni. Hasonlag néhai első papunk Váradi Mihály könyveit oda ajándékozá, s a könyvtár szaporitására 200 pft tőkét hagyományozott

Városunk napról-napra épül s szépül. Néhai első pap Bodola Károly az épitést megkezdette, mi folytattuk, s az ifjabb nemzedék se akar hátra maradni, annyival is inkább, mert a házak itten jól jövedelmeznek. A szebeni takarékpénztár nagy segitségünkre van e tekintetben. Nagy piaczunk s némely utczáink egészben, egy nehánynak járdái már kikövezvék. Egy pár év óta olajlámpák is világitják azokat.

Mit szóljak ipar s kereskedésünkről? E tekintetben, két szeszgyárt kivéve, nem haladtunk. Kézmüveink s kereskedési czikkeink csakis a környék piaczaira vannak szoritva. A franczia társaság két felől, Lugos, Dobra és a Vaskapu körül tett előmunkálataiból következtetve, reménlenünk engedik, hogy mi is egy vasuti szárnyvonalat nyerünk, valahol K.-Fejérvár körül a váradkolozsvárival találkozandót. Távirdai állomásunk is van, a nagy piaczon a Keresztes-féle házban.

Gazdászatunkról s alakulandó gazdasági fiók-egyletünkről máskor. A takarékpénztár iránt is megtörtént az előleges tanácskozás, a városi közönség felajánlotta az alapot — 10 ezer pftot. Kaszinónk is van, söt állandó tanyájáról is gondolkozunk.

Az elősoroltak által is, hogy többet ne emlitsek, remélem eléggé okadatoltam tudósitásom elején tett állitásomat, hogy t. i mi is élünk, munkálunk, az óriási léptekkel haladó időtől — a kitelhetőkben — hátramaradni nem akarunk. — A viszontlátásig.

nem r. l.

Külföld.

— Még mind rezeg a lég azon hirektől, melyek egyszerre a közpolitikai helyzetet megingatva, oly aggalomteljes hangulatot szülének, mintha háboru előestéjén állna a világ. Megkisérték ugyan hivatalos és nemhivatalos czáfolatok által szétverni e hir-csapatokat, de azok ujra meg ujra gyengitetlen erővel állanak elő. A „Moniteur" — szózat ezen hatástalansága igen aggasztó képét tünteti fel a pillanati hangulatnak Francziahonban, mert vagy arról tanusit, hogy a kormány nyilatkozatai őszinteségében egyátalában nem biznak, vagy a mi talán még roszabb, hogy az eseményekkel többé nem birnak. Az eddig támadt aggodalmak ugyan, a mennyiben Francziaországot illetik, alkalmasint mind csak gyanitásokon alapszanak, azonban kétségkül a valószinüség földén állanak; s a kelet és délről tapasztalható tények sem olyszinüek, hogy ama nyugtalanitó hirek iránti hitünket meggyengitsék.

Igy értesülünk Piemontból, hogy az ottani felindulás még sokkal magasb fokra emelkedett mint Párisban, s a fölzaklató tudósitások sokkal bujább virágzásban állnak. A „Gazetta del popolo" tudni akarja, mikép a Mazzini pártja Genuában elhatározta a kormánynak a jelen körülmények közötti pártolását. Mivel és mikép, nem mondják, de hogy a kormány ezen oldalról ugyszólva bizalmi szavazatot kap, a jelen körülmények közt nagy sulyt vet a mérlegbe. A turini kamra 9-dikén fogott megnyilni. Tán adand az némi uj tájékozást a jövő eseményekre nézve, mert hacsak jelképileg volt is az mondva, hogy a szárd trónbeszédet Napoleon császárnak megküldék vizsgálat végett — mintegy különös elismeréseül a császár censura-ügyi páratlan rendszabályinak! — arról csakugyan senki sem fog kételkedni, hogy Sardiniában egyetlen fontosabb szó sem hangzik el, mely már előre a franczia védur jóváhagyását még nem nyerte; s ha még felhozzuk Francziaország ujabb készületei, a császárnak a hadi és tengerészeti miniszterekkel való gyakor értekezései, egy alpesi sereg alakitása s több egyebek felől rebesgetett hireket; ha megemlitjük az orosz-lengyelországi sergeknek délfelé irányzott mozdulatait, hir szerint, a szerbiai események (!) tekintetéből, — s ide vesszük egy orosz-angol szövetségnek mint legujabb csodanövénynek felvirágzását: ugy hisszük ezekben elég szép számu csira áll előttünk, mely kevés idő alatt gonosz vetéssé fejlődhetik ki.

Anglia. — Méltó feszültséggel tekint a politikai világ már is a közelebb megnyilandó angol parliament ellenébe. Valamennyi miniszter f. hó 15-ére meg van hiva Londonba tanácskozásra, hol a parliament-nyitás időpontja ki leend tüzve. A közelebbi ülés mindenesetre fontes és nagy hatásu lesz, Nagybritanniának mind belső mind külső politikájára nézve. Anglia képviselői méltó büszkeséggel mutatva az Indiában kivivott nagyszerü eredményekre, a brit nemzet tekintélyének teljes sulyát nagyobb nyomatékkal vetendik a köz politika mérlegébe, mint ezt az utóbbi ülés alatt tehették. A világhelyzet átalában s az olasz és keleti ügyek különösen olynemüek, hogy nevezetes interpellatiókat bizton várhatni a brit parliamentben. A miniszterek nem maradnak a válaszszal adósok, sőt nem egy jelentékeny esetben ők idézendik elő a kérdést, hogy nyiltan felelhessenek. A brit szivnek ezen megkönyebbülése a politikai helyzet tisztulását is átalában lényegesen fogja előmozditni. Nem egy titok fog a kabinetek homályából napfényre jöni, nem egy hiu képzelődés megsemmisülni, nem egy hatályos leczke adatni, s szorongató kétség eloszlattatni. A Derby-kabinet alig félhet Palmerstontól, a ki bár nem mondott is le vezérségi igényéről, de oly könyynyen s frisen, mint a kormány éléről lebukott, nehezen fog még valaha oda fölverekedni. India a jelen kabinetnek hatalmas támasz. Sok mulasztása, vétke fog az indiai vivmányokért megbocsáttatni. Mindenesetre pedig a Derby-kabinetnek mostantól fogva az Anglia által biztositott elvek mellett határozottabban kellend fölkelni az azokra történő s a világbékét fenyegető folytonos megtámadások ellen. A keleti kérdés kétségkivül nyomos felszólalások folytán szönyegre jövend s a minisztérium a parliamentnek felvilágositásokat adand azon politika iránt, melyet a szultánnak a szláv és román tartományokban oly annyira aláaknázott önállósága, s a török birodalom elleni törekvések irányában követendő magatartása felett szándékszik fölvenni. Angliának Francziaországhoz, Oroszország s közép-tengeri törekvéseihez, s a görög-egyesülési vágyakhoz való viszonya sok heves, s a Derby-kabinétet is megrendithető vitát idézend elő.

— Gladstone, az ióni hétszigetre kiküldött rendkivüli biztos, mindent elkövet, hogy az angol védurság alá helyzett görögség elszakadási vágyainak teljesithetlenségét megmagyarázza, de fáradozását, ugy látszik, kevés siker koronázza, s Londonban már sejtik ezt, mert legujabban maga az angol miniszterium hivatalosan kinyilatkoztatá, miszerint Gladstonenak nincs hatalmában a 1815-diki szerződéseket módositani, s hogy egyedüli teendője: az ióniakkal behozandó reformok iránt értekezni. E különben régi surlódás ujabbani föléledésére sokat tett azon körülmény, hogy az ióniak által napjokul imádott Oroszország egy idő óta a középtengerrre különös figyelmet kezdett forditni, s mint gyanakodó emberek hiszik, az volna terve, hogy az ádriai tengeren Ausztriának minél több nehézséget okozzon. Korfu az adriai tenger kulcsa, mig ez angol kezekben van, Oroszország nem férhet hozzá, tehát azt akarná, hogy az angol protectorság megszünjék, aztán ha a hétsziget egyesitetnék Görögországgal, Oroszország majd találna utat módot a sziget urává lenni, s Ausztriának odalent ugy szólván nyakára ülni. Azonban távolacska vagynak még azon időtől, hogy Angolország az ióni kérdést „europaivá engedje magát kinőni, s hogy még egy ióni szkupstinához is legyen szerencsénk, mely az orosz terveknek nem kevésbbé hü szolgája lenne, mint ez idő szerint a szerbek szkupstinája.

Azt meg kell csakugyan adni, hogy a classicus miveltségü Gladstone nagyon emberséges modorral bánik a hellenek félnyers ivadékával, s éppen nem érdemli meg, hogy az angol whiglapok oly csipős guny tárgyává teszik az ő ióni küldetését. Legirgalmatlanabb irányában a „Post," melyben olvasni, hogy Gladstone ur Zante szigetére érkeztekor először is a görög érzsekkel találkozott, a ki egy küldötség élén előlépvén kinyujtá kezét, hogy a rendkivüli lord főbiztosnak egy kérlevelet nyujtson által. A lord főbiztos gyorsan k-e pott — nem a kérlevél, hanem az érzsek kezéhez s megcsókolá azt az egész achäi nép szemeláttára a legtiszteletteljesb áhitattal! Egész kéjérzettel rajzolja erre a „Post" a görög clerus erkölcsi és physikai állapotját, tudatlanságát, piszkosságát, koldusságát s zsarlási kórságát, s egy ily popának csókolta meg kezét coram populo a finom müveltségü angol gentleman, képviselője az oxfordi tisztes főiskolának, felhatalmazottja Nagybritannia, Irland, India s a világ öt részeiben levő gyarmatok uralkodó asszonyának!

— A „Times" kikelvén az egyházi államnak osztrák és franczia hadaktól való megszállása ellen, felszólitja ő szentségét, hogy országába szabadabb kormányrendszert hozzon be, mint a minek az lesz következése, hogy nem fog idegen segélyre szorulni. E kérdésnél, ugymond, nem kevesebb mint Europa békéje s a világ sorsa van koczkán.

London, jan. 4. A „Morning Herald" azt állitja, hogy a porta helybenhagyandja Milosnak Szerbia fejedelmévé lett megválasztatását. A „Times"-nek egy távirata jelenti, hogy Szerbiában semmiesetre sem fogna beavatkozás történni a nagyhatalmasságok megegyezése nélkül.

Olaszország. — Turin, jan. 3. A „Tr. Ztg."-nak irják: „Háborus légben élünk. Minden ajkon e szó hangzik: háboru; a türelmetlenek a kormányt már is tüsténti hadjáratra kivánnak kényszeriteni. Ettől ugyan félni nem lehet, de a türelmetlenek feljülről időnként egy kis vigaszt kapnak, várakozásra intetvén, természetesen azon hozzáadással, hogy nem fognak hiában várni, s hogy az édes almák azonnal lehullanak a fáról, a mint megértek. Egyelőre Garibaldival egyeztek ki. E szabadcsapatvezér, ki elébb Mazzinival tartott, most lealázá magát s kész a piemonti hadseregben vezéri tisztet elvállalni. Alája rendeltetnék az ujan szervezendő nemzetőrök mozgóvá teendő része.

A turini első polgármester Notta lovag ki uj megválasztatását el nem fogadná, felsőbb helyről fel lön szólitva, fogadá el még egyszer hivatalát, miután rendkivül szükség, hogy oly időben, midőn minden pillanatban igen fontos események várhatók, a főváros élén oly férfiu álljon, ki iránt bizalommal lehet viseltetni. Ez a lovagot arra birta, hogy terhes állását elfoglalja. — Még a farsang is barczi demonstratiókra fog felhasználtatni. Turin városa még nem határozá el, mint fogja a carnevalt megünnepelni, de alkalmasint germánellenes érzelemben fog ez megtörténni. Biella városa elhatározá, hogy a carnevali menet Cajus Mariusnak a Cimberek és Teutonok feletti győzelmét jelképezze."

— Turinból, jan. 2-án távirják: „A piemonti lapok telvék a lombardiai viszonyok legtulzottabb leirásaival. Természetesen az ugy nevezett miniszteriális lapok nyitották meg a sort. Ezen taktika, mely ingerültségről tesz jelentést, ingerültség előidézése végett, láthatólag arra van számitva, hogy mesterséges bonyodalmak által uj helyzetet állitson elő. Az bizonyosan hajótörést szenvedend a kormány s az olasz nép higgadtságán. Egy conservativ párisi lap méltán nevezi ezen hirlapközlési zajongásokat mesterkélteknek, melyek csak addig gyakorolhatnak hatást, mig az emberek kiábrándulnak.

— A „Gazette de Nize" szerint Monaco herczegségnek orosz kézre átengedése mégis valósulni fog. A Nizzában Konstan-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tin nhg, Carignan hg és az érdekelt Monaco hg közt tartott értekezletben ezen terv megallapodást nyert volna.

Ujabbak. — Mialatt a közfigyelem még mind Páris felé van irányozva, csüggvén a császári látnok rejtélyes alakján, ki az ujév reggelén egy perczig felrántá a jövő függönyét, hogy — lássunk még nagyobb sötétet előttünk, és a ki azóta is oly „ibis redibis nunquam per bella peribis-féle igékkel felel a szorongva kérdezkedő világnak: a csatorna másik felén, mint látszik oly fordulat készül, mely ha valóban létre jön, képes lesz minden eddigi tervet megsemmisitni s a legközelebbi jövő eseményeinek nem képzelt arczot kölcsönözni. Az egész az, hogy az angol kabinet kebelében kanyarodás látszik készülőben lenni Oroszország felé vagy tán megis történt már. Feltünt volt egyeleinte az „angol udvari ujság“ azon hire, miszerint az orosz császár a jövő nyár folytán Angliába fog jöni. Most a miniszteri közlönyök is egyre bizonyitgatják az Anglia s Oroszország közti szövetség „természetes voltát,“ hogy Oroszország ellenszenve nem az angol nép, csak a Palmerston-politika ellen volt irányozva, s nem győzik II. Sándor czárt magasztalni, a ki legujabban is nem várva szerződés megkötésére, az angol alattvalóknak különös kedvezményeket adott sat. Ide járul, hogy a brüsseli orosz lapnak irmodora Angolországgal szemben egyszerre megváltozott, söt az „Independence“ londoni levelezője is jelenti, hogy Anglia-Franczia- és Oroszország között nézetbeli egyesülés jött létre, miszerint nem kivánnak ugyan valamely forradalmat pártolni, de mulhatlanul szükségesnek tartják azt, hogy Olaszországban reformok történjenek. Mindenesetre eldöntő lenne földrészünk sorsára nézve, ha a franczia- orosz politika terveit Angolország is támogatná, ha csak azáltal is, hogy semlegességben maradna.

— A szárd király trónbeszéde 10-én oly békésen ütött ki, hogy arra a Jákób létrájának legfelsö fokáig ugorhatik a börze embere, ha képes puszta szavaktól föllelkesülni. Megemliti ugyan az olasz rokonszenveket, s hogy nem érzéketlen Italia fájdalomkiáltása iránt, de azon észrevétellel, miszerint Piemont a szerződéseket tiszteletben tartja. Ez a beszédnek főhelye, az annyira rettegett üstökösnek belmagva, a melynek képződését aligha Cavour gróf eszközölte, a kinek izgató, kecsegtető politikája mint látszik el van itélve, hanem az ausztriai sereg tiszteletparancsoló állása Olaszországban, meg egy valószinüleg parancsképen jött tanács a tuileriákból, hol nem szeretnék, ha most történnének itt-amott egyes fölkelések.

A „Moniteur“ — jegyzék a közvéleményt se fel nem világositotta, se meg nem nyugtatta. Tán szándékosan is van az oly határozatlan kifejezésekben fogalmazva. A 7-iki börze kezdetén ugyan türhetőleg ment a dolog, de csakhamar ismét tulnyomóvá lett a rettegés, hát még midőn a börze vége felé megtudták, hogy az osztrák 3. hadtest (30,000 ember) parancsot kapott az Olaszhonba indulásra, ekkor kezdődött igazán a „vesd el magad.“ Ide járult még, hogy az Olaszországról folyvást terjesztett hirek mindig oly nyugtalanitók. Az osztrák seregnek Olaszhonba küldetése Párisban annál inkább izgalmat gerjeszt, mert tudni akarják, hogy Francziaország egy alpesi hadsereg felállitásával fog felelni, mely mindig kézügyben lehessen azon esetre, ha Szárdinia bele találna bonyolódni az Olaszhonban fölmerülhető eseményekbe.

— Szerbia stambuli követétől azon jelentés érkezett, hogy a Porta kész Milos hget megerősitni, ha beigtatása végett azonnal Stambulba utazik; az ideiglenes kormány erre azt válaszolá, hogy Szerbia nyugalma minden olyannak elkerülését kivánja, mi a népben gyanut támaszthatna. A herczeg agg kora és az időjárása is ezen utat csak a közelgő tavaszon engedhetik meg. Szükséges a leggyorsabb elismerés. Ujabb telegramm szerint Milos távirati uton a szükséges lépéseket megtevé, a Porta a **kivánt beléegyezést megadá, hogy Milos a küldöttséggel Bukurestből Belgrádba utazzék.**

Előfizetési jelentés. Igéretünkhöz képest közreadjuk azon t. irodalombarátok névsorát, kik Dózsa D. verseire előfizettek.

1) Ulrich Józsefné assz. egy diszpéldányra. 2) M. Kozma Istvánné, Miksa Rozália urnő ivén: Kozma Istvánné egy diszp. Miksa György, Miksa Imre, Miksa Mór urak egy-egy füzött példányra. 3) iven: Benkő József ur egy f. p. 4) iv: gr. Kálnoki Dénezs önga egy disz és egy füzött példányra. 5) Gálfi ur ivén: Uzoni Izsák ur és a kolozsvári unit. föiskola egy-egy füzött példányra. 6) Zatureczki Gida ur egy füz. péld. 7) Kedves Tamás Gy.-Sztmiklóson orsz. ügyvéd ur ivén: Török Dániel, Kedves Tamás, Demeter Domokos, Lukács József, Kiss Antal urak egy-egy diszpéldányra, Fröhlich Ernő, ifj. Krucsa Márton, Lázár Gergely, Baukál Frigyes, Lázár Alajos, Krucsa Imre urak egy-egy füz. péld. 8) A gyöngyösi kaszinó egy diszp. 9) Ágh. István ur egy diszp. 10) gr. Kun Farkasné önga ivén: gr. Kun Farkasné, Kristóf Miklós, Barta Albert, gr. Kun Ilma egy-egy diszpéld. 11) Gróf Bethlen Miklósné önga ivén: Kolozsvártt gr. Eszterházi Miguel, gr. Lázár Miklós, b. Bornemisza János, mlgs Székely Dávidné, gróf Eszterházi Dénezsné, gróf Eszterházi Antal, gr. Eszterházi István, gr. Eszterházi Jánosné, gr. Bethlen Miklósné egy-egy diszp., gr. Kemény Sámuel, gr. Mikó Imre, gr. Eszterházi Kálmánné két-két diszp., mlgs Mara Károly, Splényi Berta bárőhölgy, gr. Teleki Jánosné, Aubinné önga, Mikes Róza grófhölgy, gr. Teleki Pálné, gr. Eszterházi Géza, gróf Bethlen Pálné, b. Kemény László, Béldi Gergel önga egy-egy, gr. Vass Sámuel két füzött péld. 12 M. Antal Mari urhölgy ivén Kolozsvártt: Bors Albert, Antal Imréné, Puhl Ignáczné, Zsigmond Elekné egy-egy diszp., Baricz János, Zudor Károly, özv. Máté Péterné, Nagy Ferencz tanár, Biró Lajos egy-egy füzött péld. Antal Mari k. a. egy diszpéldányra. (Folytatjuk.)

Bécsi börze jan. 11-kén. — Nemzeti kölcsön 80 55. Metaliques 5% 80.— Urbéri p. magyar 78.75. Erdélyi 78.50. Arany 4.92.

Felelős a szerkesztésért **BERDE ÁRON.**

Urbérkárpótlási töke-utalványozás.
A károly-fehérvári cs. k. megyei törv utján a balásfalvi görög-kath. seminariumnak kútfalvi b. u. 38737 ft 54 kr, — a fogarasi görög-egyesült érsekségnek balásfalvi, csufudi, n. csergedi, monorai, szászpataki, türi, vezai b. u. 183797 ft 57 kr. — Turku Simeonnak vingardi birt. u. 784 ft 30 kr, — Kovács Zsigmond és Sándor örököseinek asszony népei, magyar-bagyói, marosbéldi b. u. 545 ft 6 kr urb. kárp töke és jár. utalv. A követ. bead. febr. 18-ig. Tárgyal. napmáj 3-ka d. e. 9 órakor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(3—3)

Császári kir. kizárólagos szabadalommal ellátott

ANATHERIN FOG-PÉP

POPP J. G.

Gyakorló fog-orvos és az Anatherin-szájviz, a fog-plombe és növény-fogpor szabadalmas tulajdonosától Bécs, belváros Tuchlauben Nr. 557.

Fönemlitett **fog-pép** egyike a legkényelmesebb fogtisztitó szereknek, miután semmi kártékony hatásu szert nem tartalmaz. Az ásványországi vegyrészek jól hatnak a fog zománczára, a nélkül hogy azt megtámadnák, mig a szerves részek nemcsak a zománczot tisztitják, hanem a nyákos hártyákat is föleleveníitik, a szájrészeket illő olaj-adalék által felfrisitik, ugy hogy annak használata által a fogkövet alkotó nyák eltávolittatik, s igy az ugynevezett borkő további lerakódása megakadályoztatik, s a fogak fehérek és tiszták lesznek.

Különösen ajánlható utazóknak szárazon ugy, mint vizen, mivel az se ki nem ömlik, se a naponkénti nedvesitő használat miatt meg nem romlik.

Ára porczellán-adagban 1 fr 10 kr p. p. s mindenütt kapható: a hol az én ANATHERIN-SZÁJVIZEM bizományba van adva, a vidéki városokban hasonló áron.

Császári királyi szabadalmazott

Popp fogorvos-féle Anatherin-szájviz.

Ára egy üvegcsének **1** *ft* **20** *kr. p. p.*

Miután ezen, a legkitünőbb tekintélyektől számtalan elismerő bizonyitványok által igazolt, a naponként fokozódó és növekedő háztartási szükségletnél nélkülözhetlenné vált, és megpróbált szájviz a magas, és legmagasb uraságoktól, a fogak és szájrészek épen tartására kitünő óvszerül használtatik, s a leghirnevesb orvosok által ajánltatik, fölmentve érzem magamat annak minden dicsérgetésétől.

FOG-PLOMBE

A **fog-plombe** alkatrészei a fog-nyák és köragasz (cement), a mely odvas, nedves fogak betöltésére használtatik, mi által azoknak eredeti alakjuk visszaadatik, és a további nedvesedésnek határ vétetik, s meggátoltatik, s igy az ételrészek, nyál s más folyadékok lerakodása, mi a fog idegekig ható rothadást (ennek következtében a fogfájást) eszközli. Ezen anyag igen tömött, átbatlan, a fogüreggel magát nagyon összekötő, miáltal tartós fogkorona képződik, alkalmas a rágás mütételére, s igy annál őszintébben ajánlható, mivel nem áll gyanta-részekből, a melyek összehuzódnak, hanem a rendszerinti fogak csont és nyáktartalmából. Ezen kemény, évekig tartó anyag elibe teendő az arany, más érczek és bármi pótszereknek, ugyanaz a szine van, mint a természetes fogaknak, s fájdalom nélkül alkalmazható; egyszersmind a szomszédos ép fogak a romlástól általa megóvatnak, az ürt betölti, s felette minden tovább foly.

Ez anyag betölti a nedves helyeket, hanem vegytanilag is hat a nedvesedés tovább harapózása ellen. — A FOG-PLOMBE ára **2** ft p p.

NÖVÉNY-FOGPOR

Popp J. G.-töl. Ára **36** kr. p p.

Annyira tisztitja a fogakat, hogy annak naponkénti használata által nemcsak az alkalmatlan fogkő eltávolittatik, hanem a fogak fehérsége és fénye is mindig növekedik.

Bizományosok:

Kolozsvártt: Wolff J. gyógyszerész. Tordán: Wolff gyógyszerész. Szebenben: Zöhren és Müller gyógyszerész. Brassóban: Söhne János G. Károly-Fehérvártt: Ruff J. Segesvártt: Misselbacher J. N. Szászvároson: Specht és Leonhardt J. gyógyszerészek. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Balásfalván: Kovrig. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Sinken: Potdrki M.-Vásárhelyen: Fogarasi D. K.-Vásárhely Nehrer.

---

(606) (1—3)

Postaállomási hely eladás.

Borgó-Prundon, a beszterczei kerületben — Erdélyben — a postaállomási hely szabad kézből eladó; tartozik ehez a postaház, pajták, gazdasági épületek, ugy a cs. k. postahivatal viseléséhez szükséges kellékek, (fundusinst. és 13 238/600 hold részint kaszáló, részint szántó- és kerti föld, melyek mind a legjobb mivelési állapotban vannak. Megjegyeztetik, hogy a cs. k. kereskedelmi és iparügyi m. minisztérium mult 1858-ik évi szept. 7-dikén költ 15,741/2589 szám alatti kibocsátványa által ezen eladást olyképen méltóztatott engedélyezni, hogy ezen postaállomási hely megvevőjének — ha a cs. kir. postahivatalra képességgel bir — a borgóprundi cs. kir. postamesterséget csődhirdetési uton kivül fogja megadni. Közelebbi utasitást bérmentes tudakozódásokra — üzérkedők kirekesztésével — ad a borgóprundi cs. kir. postahivatal.

---

(607) (1—3)

Hirdetés.

1500 veder 1855 és 6 dik évi borok, és 1500 mázsa 1858-dik évi széna szabad kézből árultatnak. Nagy-Enyeden

Bisztricsányi Sándor.

---

(600) (3—3)

Hirdetés.

Néhai ifj. Ágoston István után hátra maradt következő fekvő javak eladók:

1.) Külsö-monostor utczában a 68. szám alatti szegelet és utcza-sorban a Szamosra rugó kert, épületekkel.

2.) Külsö-szinutczában a 43. szám alatti kert, épületekkel.

3.) Szántó a Köveshágón, Gyergyai Ferenczné, és Frank Kis örökösök szomszédságában, 24 vékás.

4.) Parlag a nagy Szoporban, Gombos János, és Panajott örökösök szomszédságában, 50 véka területü.

5.) Két kis darab puszta szőlő a Brétföben. Értekezhetni ügyvéd Fejér Mártonnal b. Közép 503 sz.

---

(601) (3—3)

GROSS KÁROLY

fogmüvész, és orosz cs. k. udvari fogorvos MURFY J. urnak volt segéde,

Ezennel tisztelettel jelenti, hogy lakik Kolozsvártt, a nagy-piaczon 450. sz. alatt, Bánfi Albert házánál, a második kapun bemenve balra

Naponként d. u. 2—5 óráig otthon található.

---

(598) (3—12)

Az első erdélyi STEARIN gyertya-gyár ár-hirdetménye.

Jelenleg következőleg áruljuk készitményeinket:

	Osztrák becsben ft.	kr.
100 font asztali gyertya 32 latos	70	—
100 font asztali gyertya 28 2/4 latos	63	25
44 rud = 1 mázsa, 56 rud = 1 mázsa } Elain sode szapan	22	—

Rögtöni szolgálat és lehető jutalmas pakolás biztosittatik.

Nagyszeben, dec 21-kén 1858.

---

(599) (2—3)

Hirdetés.

Volt udvari tanácsos néhai Somlyai János örököseinek Alsó-fejérmegyében Benedeken lévő rész jószága, melyhez tartozik: egy nagy udvartelek, tágas veteményessel, gyümölcsössel együtt, mintegy 200 véka férőjü szántóföld, 10 hold jobbára termő szőlő, 4—6 szekérre való szénarét, — a jövő februarius 1-jén dél előtt tartandó árverés utján ott helyben Benedeken az udvarban 3—6 évre haszonbérbe fog adatni. A kibérlőnek mulhatlanul gyakorlott gazdának kell lenni.

---

(603) (2—4)

Eladó zongora.

Egy alig használt **Schweighafer**-féle **zongora** eladó; értekezhetni iránta Stein János könyvkereskedésében.

---

(605) (2—2)

Gazdatisztnek ajánlkozó.

A gazdaság különbfokozataiba — számvivőség, számviteli kezelésbe — mint gyakorlatilag, mint elméletileg jártos s tapasztalt egyén, tiszti állomásra ajánlkozik; — értekeződni lehet vele B. D. betü alatt küldendő levél által, utolsó posta Erzsébetváros, poste restaute.

---

(560) (12—24)

Mell-növény szeletkék.

Koller F. J. gyógyszerész által Pozsonyban.

Kolozsvártt kapható Wolff J. gyógyszertárában.

Egy skatulya ára 20 kr. p. p.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda Nyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.